

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 283/2021-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Slobodnikom, Štúrova 20, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 229/2004 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 229/2004 **boli porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresný súd Košice II **je povinný** zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie **2 000 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Košice II **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **691,34 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 26. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom

Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 229/2004 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že v spore sťažovateľa (v procesnom postavení žalovaného) okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 12 C 229/2004 z 19. marca 2009, ktorým zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalobcovi z titulu zodpovednosti za vady 404,36 eur a z titulu náhrady škody 135,84 eur s príslušenstvom a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť 8. mája 2009 s výnimkou výroku o trovách konania sporových strán a štátu. Následne okresný súd rozhodol samostatným uznesením č. k. 12 C 229/2004-212 z 2. augusta 2010 o trovách konania, ktorým bola sťažovateľovi uložená povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 724,74 eur (výrok I), žalobcovi bola uložená povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 155,57 eur (výrok II) a sťažovateľovi bola uložená povinnosť nahradiť štátu trovy konania vo výške 295,43 eur na účet okresného súdu (výrok III) Proti uvedenému uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozhodol uznesením č. k. 4 Co 295/2010-226 z 30. septembra 2011 tak, že napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľ žiada ústavný súd, aby nálezom vyslovil porušenie jeho namietaných práv, prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

4. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 283/2021 z 13. júla 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu na ďalšie konanie.

5. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov, doložených príloh a obsahu súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

II

Argumentácia sťažovateľa

6. V kontexte podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ upriamil pozornosť na absolútnu nečinnosť okresného súdu, ktorý po rozhodnutí krajského súdu uznesením č. k. 4 Co 295/2010-226 z 30. septembra 2011 a vrátení veci na ďalšie konanie po dobu 10 rokov vo veci neuskutočnil žiadny úkon. Okresný súd až 24. marca 2021 uznesením č. k. 12 C 229/2004 rozhodol o pokračovaní v konaní s dedičkou po zomrelom žalobcovi. Podľa názoru sťažovateľa je konanie pred súdom poznačené zbytočnými prietahmi v dôsledku jeho nečinnosti ako celok, pričom pri efektívnom a primerane rýchlom postupe súdu bolo možné o trovách konania dávno rozhodnúť. Okresný súd vo veci meritórne rozhodol rozsudkom 19. marca 2009, a teda rozhodovanie o trovách konania trvá do času podania ústavnej sťažnosti 12 rokov. Sťažovateľ ďalej uviedol, že predmetná vec nie je ani právne ani skutkovo zložitá a plynulosť konania sťažovateľa svojím správaním nijako neovplyvnil, z čoho je možné pričítať priamu zodpovednosť za vznik zbytočných prietáhov výlučne okresnému súdu. Uplatnenie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 5000 eur v konaní pred ústavným súdom sťažovateľ odôvodnil nemajetkovou ujmom, ktorá mu vznikla v dôsledku

obáv o ochranu jeho práv, pocitu právnej neistoty a sklamaní z neprimeranej dĺžky konania aj napriek jeho aktívnemu prístupu.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

7. Okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti č. k. 1Sprv/345/2021 zo 4. mája 2021 v podstatnej časti uviedol, že v napadnutom konaní bolo rozhodnuté rozsudkom č. k. 12 C 229/2004 z 19. marca 2009, ktorý s výnimkou výroku o trovách konania nadobudol právoplatnosť 8. mája 2009. Proti výroku o trovách konania podal sťažovateľ 29. apríla odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd tak, že rozsudok v časti napadnutej odvolaním zrušil a 30. júla 2009 vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Následne okresný súd vyzval sťažovateľa na vyčíslenie trov konania v súlade s pokynmi odvolacieho súdu. Keďže súdom uloženú povinnosť si sťažovateľ nespĺnil v určenej lehote, podal 8. marca 2010 návrh na odpustenie zmeškanej lehoty, ktorému okresný súd vyhovel. Okresný súd opakovane rozhodol o trovách konania uznesením č. k. 12 C 229/2004-212 z 2. augusta 2010 (k tomu bližšie bod 2 odôvodnenia tohto nálezu). Sťažovateľ sa opätovne odvolal (22. septembra 2010), a preto bol súdny spis opakovane predložený na rozhodnutie odvolaciemu súdu (8. októbra 2010). Uznesením krajského súdu č. k. 4 Co 295/2010-226 z 30. septembra 2011 došlo k zrušeniu napadnutého uznesenia o trovách konania a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Súdny spis bol vrátený okresnému súdu 1. decembra 2011 a 7. decembra 2011 dal okresný súd pokyn na doručovanie rozhodnutia stranám sporu. Následne až v mesiaci november 2020 okresný súd zistil, že došlo k úmrtiu žalobcu. V mesiaci december 2020 si okresný súd vyžiadal rozhodnutie v dedičskom konaní (č. k. 24 D 223/2020-48 z 20. júla 2020, pozn.) a uznesením č. k. 12 C 229/2004-24 z 24. marca 2021 rozhodol o pokračovaní v konaní s dedičkou žalobcu. O nároku na náhradu trov konania medzi sporovými stranami bolo rozhodnuté uznesením č. k. 12 C 229/2004-250 z 30. apríla 2021, ktoré bolo 3. mája 2021 odoslané sporovým stranám.

7.1 Z chronológie vo veci vykonaných úkonov je zrejmé, že v období od decembra 2011 do novembra 2020 nebol vo veci vykonaný žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu o trovách v danom konaní. Uvedené nekonanie možno pripísať opakovaným zmenám zákonných sudcov po tom, čo dvaja v danej veci zákonní sudcovia boli preložení na výkon funkcie na Krajský súd v Košiciach a ďalšia sudkyňa ukončila výkon funkcie sudcu odchodom do starobného dôchodku. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti vyjadruje obavy o ochranu svojich práv, pocit právnej neistoty a sklamaní z neprimeranej dĺžky konania pri rozhodovaní o trovách konania napriek jeho aktívnemu prístupu. Nie je pritom ale zrejmé, aký aktívny prístup má sťažovateľ na mysli, keď za celé obdobie nečinnosti súdu, t. j. nerozhodnutia o trovách konania nepodal ani jedinú urgenciu, ktorou by požadoval urýchlené rozhodnutie, a ako sám uvádza, ani sťažnosť predsedovi súdu. Nepodanie urgencie pre rozhodnutie o trovách konania samozrejme nie je povinnosťou sporovej strany, ale práve takýto úkon by svedčil o aktívnom prístupe sťažovateľa. Okresný súd vyslovil názor, že sťažovateľom požadované primerané finančné zadosťučinenie je neprimerane vysoké vzhľadom na to, že o trovách konania bolo rozhodnuté bezprostredne po podaní ústavnej sťažnosti a meritorne ide o skončené konanie od 8. mája 2009.

7.2 Okresný súd v doplnení svojho vyjadrenia č. k. 1SprV/556/2021 z 22. júla 2021 zotrval v celom rozsahu na svojom pôvodnom stanovisku. Zároveň uviedol aktuálny stav napadnutého konania, z ktorého vyplýva, že súdny spis bol 25. júna 2021 predložený súdu druhej inštancie na rozhodnutie o odvolaní žalovaného voči I. výroku uznesenia č. k. 12 C 229/2004-250 z 30. apríla 2021, ktorým okresný súd rozhodol, že žalobkyňa má vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy 404,34 eur, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto uznesenia (výrok I), žalovaný má vo vzťahu k žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 49,70 % z prisúdenej sumy 540,16 eur (výrok II), štát má vo vzťahu k žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 36 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto uznesenia (výrok III), štát má vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 64 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto uznesenia (výrok IV).

III. 2. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ vo svojej replike predniesol, že okresný súd vo svojom vyjadrení nepopiera existenciu prietáhov v konaní, ktorých dĺžku aj špecifikuje. Pokiaľ ide o to, že sťažovateľ nepodal urgenciu alebo sťažnosť na prietahy podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), možno uviesť, že predmetná sťažnosť nemôže zaručiť potrebnú účinnosť v etape konania všeobecného súdu, keď konanie dosiahlo značne neprimeranú dĺžku. V štádiu, v akom sa súdne konanie pred obdobím nečinnosti súdu nachádzalo, je zákonnou povinnosťou súdu vo veci konať aj bez urgovania stranami konania, až kým nerozhodne o všetkých v konaní uplatnených nárokoch. Pri efektívnom postupe okresného súdu bolo možné aj o nároku na náhradu trov konania rozhodnúť v prijateľnom časovom intervale a podstatne skôr. Takýto dlhý čas rozhodovania o trovách konania je jednoznačne neprimeraný a nezhojí ho ani to, že odporca bezprostredne po doručení ústavnej sťažnosti o trovách napokon rozhodol. Podľa názoru sťažovateľa je konanie pred súdom poznačené zbytočnými prietahmi v dôsledku neefektívnej činnosti súdu ako celok.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote je založená na jeho tvrdení, že k porušeniu týchto práv došlo nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní v časti rozhodovania o trovách konania.

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaného práva vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

11. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu do 1. júla 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

12. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

13. Ústavný súd považuje za dôležité najskôr poukázať na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), konkrétne na jeho rozsudok v prípade Čičmanec proti Slovenskej republike (rozsudok z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11), ktorým ESLP rozhodol okrem iného aj o tom, že dĺžka konania napadnutého sťažnosťou nespĺňala požiadavku primeranej lehoty podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (a to aj napriek skutočnosti, že toto konanie v čase podania ústavnej sťažnosti prebiehalo podobne ako v tomto prípade už len vo fáze týkajúcej sa trov konania). Európsky súd pre ľudské práva totiž v bode 50 uvedeného rozsudku konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa rozhodovania o občianskych právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa teda aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote.

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

15. Po právoplatnom skončení konania v merite veci 8. mája 2009 zostalo okresnému súdu rozhodnúť o náhrade trov konania, a to po opakovanom zrušení rozhodnutia v tejto časti odvolacím súdom, čo nemožno považovať za rozhodovanie ani náročné, ani zložité. V správaní sťažovateľa ústavný súd nezistil také okolnosti, ktoré by prispeli k zbytočným prietahom, čiastočne mu však vytknúť možno pasívny prístup, keď sa o vec začal zaujímať až po tom, čo mu bolo doručené uznesenie okresného súdu č. k. 12 C 229/2004-242 z 24. marca 2021 o pokračovaní v konaní s dedičkou zomrelého žalobcu.

16. Pokiaľ ide o samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní vo fáze rozhodovania o trovách konania, je z obsahu súdneho spisu zrejmé, že spočiatku bol pomerne plynulý až do decembra 2011 (k tomu bližšie bod 7 odôvodnenia tohto rozhodnutia), avšak nesústredený, keď vyústil opakovane do zrušujúceho rozhodnutia odvolacím súdom na základe sťažovateľom podaného odvolania (k tomu pozri bližšie bod 2 a 7 odôvodnenia tohto nálezu), hoci prinajmenšom druhýkrát už mohol odvolací súd rozhodnúť o trovách aj sám. V časovom úseku od decembra 2011 do decembra 2020 bol okresný súd nečinný celkom bezdôvodne, čo nemožno ospravedlniť žiadnou

objektívnou skutočnosťou, na ktorú poukazuje okresný súd aj vo svojom vyjadrení (k tomu bližšie bod 7.1 odôvodnenia tohto nálezu), pričom z ústavnoprávneho hľadiska je takáto dlhodobá nečinnosť neakceptovateľná, keďže je priamou negáciou záruk poskytnutých sťažovateľovi prostredníctvom ustanovenia čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základných princípov rýchlosti a hospodárnosti vedenia civilného sporu. Plynulosť konania zo strany konajúceho súdu bola obnovená až v marci 2021 a bezprostredne po doručení ústavnej sťažnosti sťažovateľa (26. apríla 2021, pozn.) bolo o nároku na náhradu trov konania rozhodnuté uznesením č. k. 12 C 229/2004-250 z 30. apríla 2021, proti ktorému podal sťažovateľ v zákonom stanovenej lehote odvolanie.

17. Ústavný súd dáva do pozornosti aj to, že v priebehu napadnutého konania došlo k zmene procesných predpisov a keď nové procesné kódexy upustili od doterajšej koncepcie obligatórneho uplatňovania si nároku na náhradu trov konania. Súd prvej inštancie rozhoduje najskôr o nároku na náhradu trov konania aj bez návrhu podľa zásad o náhrade trov konania a uplatnením týchto zásad dospeje k pomeru vyjadrenému percentom alebo zlomkom, pričom následne konkrétnu výšku trov konania ponecháva na rozhodnutie súdneho úradníka v osobitnom uznesení. Výška trov konania sa určí podľa obsahu úkonov v súdnom spise, resp. podľa vyčíslenia trov konania, ktoré z obsahu spisu bez náležitej súčinnosti úspešnej strany sporu zistiť nemožno (m. m. III. ÚS 109/2020). Uvedené ešte viac zvyrazňuje objektívne oddialenie konečného rozhodnutia o trovách konania vzhľadom na podané odvolanie vo vzťahu k rozsahu priznanej náhrady, keďže následne ešte bude nutné rozhodnúť o ich numerickom vyčíslení samostatným uznesením.

17.1 Vo všeobecnosti pritom platí, že úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, t. j. ak sa jeho žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Účastník, ktorý mal plný úspech vo veci, má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Ak účastník nemá plný úspech vo veci, vždy má čiastočný úspech vo veci, t. j. každý účastník (žalobca aj žalovaný) je sčasti úspešný a sčasti neúspešný. Ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8 Sžo/215/2010 z 22. júna 2011).

17.2 V konkrétnom prípade sťažovateľa (keď si žalovaný žalobou uplatnil dva samostatné nároky – nárok na zaplatenie z titulu zodpovednosti za vady a nárok náhradu škody, pozn.) musí konajúci súd mieru úspechu strán v sporovom konaní posúdiť osobitne v rámci uplatnených čiastkových nárokov. Platí, že ak strana sporu v jednej žalobe uplatní niekoľko samostatných nárokov, postupuje sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa zásad pre priznanie náhrady trov konania pri každom nároku samostatne. Nemôže teda úspech žalobcu v spore týkajúcom sa iba niektorého nároku založiť právo na náhradu trov konania vo všetkých nárokoch (por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 927).

15. Nie je možné akceptovať ani obranu okresného súdu, ktorá sa týka objektívnych príčin vzniku prietahov v dôsledku opakovanej zmeny zákonných sudcov (k tomu pozri bod 7.1. odôvodnenia tohto nálezu). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie je možné prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to má za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd. Podľa konštantnej

judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezabavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (IV. ÚS 97/04, IV. ÚS 136/03, IV. ÚS 35/06, II. ÚS 481/2017). Aj napriek tomu, že nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03, II. ÚS 179/2013, II. ÚS 264/2013, II. ÚS 481/2017).

16. Ústavný súd tak uzatvára, že postupom okresného súdu v dôsledku jeho absolútnej nečinnosti v trvaní takmer 10 rokov, ako aj jeho neefektívneho (nesústredeného) postupu boli v napadnutom konaní v časti rozhodovania o trovách konania porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

17. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

18. Prietahy či nečinnosť súdu v konaní sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah súdu proti základným ústavne zaručeným právam a slobodám. Z tejto fakticity vyplýva, že porušenie práva na primerané súdne konanie nemožno dodatočne napraviť. Možno zabrániť, aby nedošlo k ďalším prietahom (ústavným príkazom konať), ale už raz vzniknutý prietah odstrániť nemožno, možno len poskytnúť za porušenie tohto práva primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde.

19. Hoci ústavný súd rozhodol, že sťažovateľom namietané základné právo podľa čl. 48 ods. 2, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu bolo porušené (bod 1 výroku nálezu), ústavný súd vo výroku tohto nálezu v tomto štádiu konania neprikázal, aby okresný súd vo veci konal bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy. Reflektoval tak na skutočnosť, že okresný súd v rámci svojej dispozície vykonal všetky úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, keďže v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti bolo súdom prvej inštancie rozhodnuté o náhrade trov konania uznesením č. k. 12 C 229/2004-250 z 30. apríla 2021 a súdny spis bol predložený 26. mája 2021 krajskému súdu, ktorý bude rozhodovať o opätovnom odvolaní sťažovateľa. V danom prípade ústavný súd neočakáva opätovné vrátenie veci okresnému súdu, keďže krajský súd by mal postupovať striktne podľa § 390 CSP a vo veci náhrady trov konania rozhodnúť sám.

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa

ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

21. Ústavný súd, prihliadajúc na sťažovateľom požadovanú sumu 5 000 eur odôvodnenú okolnosťami bližšie uvedenými v bode 5 odôvodnenia tohto nálezu, vychádzajúc zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, konštatovanú nečinnosť a neefektívnu činnosť okresného súdu v časti rozhodovania o trovách konania, berúc do úvahy povahu veci, význam sporu pre sťažovateľa, ako aj rozsah porušenia jeho namietaných práv, považoval priznanie sumy 2 000 eur za primerané finančné zadostučinenie (bod 2 výroku tohto nálezu). Vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhoviel (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

22. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 691,34 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

23. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Priznal náhradu za tri právne úkony, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania, podanie ústavnej sťažnosti a repliku sťažovateľa. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2020 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 181,17 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 10,87 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 192,04 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2021. Trovy konania spolu 576,12 eur navýšené o daň z pridanej hodnoty 20 %, ktorej je právny zástupca sťažovateľa platiteľom (§ 18 ods. 3 vyhlášky), predstavujú sumu celkom 691,34 eur.

24. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia (bod 3 výroku tohto nálezu) je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 20.októbra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu